

ся план роботи. Далі буде найважчий, найтриваліший етап роботи (виконання проекту) — збір інформації, робота з різними джерелами, пошук нових знань, дослідження. Останній етап — презентація. Форма презентації може бути різною: це випуск буклетів, фотомонтажів, стіннівок, конференцій і навіть театралізовані видовища.

Отже, проектна діяльність дозволяє студентам виступати в ролі авторів, творців, підвищує творчий потенціал, розширює загальний світогляд, підвищує рівень практичного володіння німецькою мовою, формує навички самостійної діяльності.

Застосування методу проектів у поєднанні з комп'ютерними технологіями дає ще кращий результат.

Оволодіння комунікативною і міжкультурною компетенцією неможливо без практики спілкування, і використання ресурсів Інтернет на занятті з іноземної мови в цьому контексті є просто незамінним. Віртуальне середовище Інтернет дозволяє вийти за тимчасові і просторові рамки, надаючи користувачам можливість автентичного спілкування з реальними співрозмовниками на актуальні для обох сторін теми. Однак, не можна забувати про те, що Інтернет — лише допоміжний технічний засіб навчання, і для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати його використання в процесі викладання іноземної мови.

Комп'ютерні навчальні програми дозволяють тренувати різні види мовної діяльності і сполучати їх у різних комбінаціях, допомагають усвідомити мовні явища, сформувати лінгвістичні здібності, створити комунікативні ситуації, автоматизувати мовні дії, а також забезпечують можливість обліку ведучої репрезентативної системи, реалізацію індивідуального підходу й інтенсифікацію самостійної роботи.

Сініцина Н. М., старш. викл., кафедра
іноземних мов факультету МЕІМ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЛЕКСИЧНОГО АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ АНГЛОМОВНИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Однією з цілей навчання студентів іноземним мовам в економічному університеті є формування у них умінь і навичок читання та розуміння іншомовних текстів, а також умінь висловити свою ду-

мку, використовуючи професійну економічну лексику. Загальновідомим фактом є те, що англійська мова зараз стала міжнародною мовою спілкування та передачі інформації в сфері економіки та фінансів. У зв'язку з цим знання економічної та фінансової термінології необхідно не тільки для розширення кругозору студентів з допомогою читання спеціальної літератури англійською мовою, але й для більш глибокого розуміння термінів, деякі з яких стали частиною професійної сфери рідної мови: дефолт, інфляція, депозит, аукціон, фіскальний, рецесія, дефіцит, маркетинг.

Джерелами інформації стосовно економіки та фінансів є не тільки підручники та наукові публікації, а також засоби масової інформації, зокрема, спеціалізовані газети та журнали, такі як «The Financial Times» і «The Economist», з яких можна дізнатися про останні події та тенденції в економіці. Статті цих видань використовуються нашими викладачами як для позааудиторної роботи, так і для роботи на заняттях з англійської мови. Останнім часом весь світ відчуває вплив глобальної економічної кризи, і економічні терміни, що описують їх різні прояви, можна зустріти в публікаціях, присвячених практично будь-якій сфері життя. Виходячи з цього, можна сказати, що особливий інтерес визивають статті в журналі «The Economist», присвячені аналізу економічної ситуації в світі, тому що їх фактичний і лексичний матеріал може допомагати студентам усвідомити процеси, що відбуваються, зрозуміти інформацію, що надається в англійськомовних телепрограмах, а також використовувати матеріал в усній мові.

Немає сумніву, що під час аналізу таких статей слід перевірити, чи пам'ятають студенти деякі базові фінансові терміни, такі як *balance sheet, crisis, provision for bad loan assets, currency, borrowing costs, bonds, deleveraging, lending, to be indebted, creditworthy, tax receipts*. Як показує аналіз публікацій, присвячених наслідкам критичної фінансової ситуації у світі, поняття кризи частіше за все описується за допомогою таких термінів, як *credit crunch, credit squeeze, recession, decline, downturn*, а явища, що його супроводжують — термінами *bail-out, austerity, insolvent, over-indebted countries*. Після засвоєння таких основних термінів студенти зрозуміють основний зміст значної кількості текстів, присвячених фінансовим проблемам. Слід також звернути увагу на найуживаніші сполучення термінологічних одиниць із загальною лексикою: *cutting (reducing) short-term rates; to cushion (deepen, pre-empt) recession, troubled (feckless) economies; economies in turmoil; to shed (sell) assets, to shrink balance sheets, disorderly (messy) default*.

Заслуговують на увагу також синоніми та синонімічні словосполучення, що дозволяють уникнути одноманітності в текстах, у яких автор змушений згадувати багаторазово про схожі процеси та явища, як, наприклад, *belt-tightening, fiscal tightening, financial turmoil, the squeeze across the euro-zone, capital outflows, the drying-up of funds, the bleeding of money*, які відображають ситуацію нестачі капіталу та тенденцію до економії, а також ті, які пов'язані із зниженням певних показників: *a sharp decline, a downward spiral, a collapse in consumer confidence, a drop in demand, a fall in output, a further softening of investment demand*. Кидаються в очі також численні вирази, основне значення яких — погіршення стану різних учасників фінансових ринків: *to be hit particularly hard, to come under pressure, to be hurt, to increase the pressures, the zone internal convulsions, dud banks (loans)*.

Оскільки більшість матеріалів, присвячених фінансам, зараз містять зовсім не оптимістичні новини, їх стиль і тон мають відтінок песимізму та загрози, що наближається. Цей настрій створюється багатократним вживанням слів із значенням катастрофи, відсутності успіху та інших слів і виразів, що мають негативну конотацію: *calamity, disaster, catastrophe, scrambles; chaos, the steepest decline, contraction, economic gloom, the risk of mishap, panic, a rapidly weakening economic outlook*. Інша стилістична особливість, характерна для публікацій у засобах масової інформації, але не для наукової літератури, — це вживання лексичних одиниць, зокрема дієслів, семантична структура яких містить кілька відтінків значення. Зазвичай це адвербіальні компоненти. Їх метафоричне вживання в зв'язку з економічними процесами та явищами уможливорює відображення емоційного відношення автора, а також характеру та динаміки процесів, що відбуваються. Розуміння, і, особливо, переклад, таких словосполучень можуть бути проблемними для студентів: *to pop up* — з'являтися зненацька (*the imbalances have popped up*); *to creep* — непомітно підкрастися (*the crisis has crept*); *to drag* — тянути силою (*to drag the zone into recession*); *to flop* — гепнутися, упасти, загинути (*the auction flopped*), *to hurtle* — нестися, не розбираючи дороги (*the euro-zone hurtles towards a crash*), *to chop around* (a percentage point) — колоквиалізм скоротити, відрізати.

Ускладнює і в той же час урізноманітнює мову економічних статей також вживання ідіоматичних виразів, деякі з яких — це характерні вирази економічної сфери — *haircuts applied to Irish property loans* (скорочення, зниження вартості), — *to dip into government coffers* (використати державні кошти), а деякі належать

до загального вжитку як, наприклад, to pour cold water on the idea (критично відноситись до ідеї). Можна вважати, що вищеперелічені лексичні та стилістичні особливості, донесені до свідомості студентів в процесі аудиторної роботи, полегшать розуміння ними публікацій в англomовній пресі, присвячених актуальним проблемам сучасної економіки.

Слободзян Р. Д., ст. викладач
кафедри німецької мови

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Формування і розвиток у студентів іншомовної соціокультурної компетенції є сьогодні передумовою їх майбутньої успішної діяльності на ринку праці, адже ці вміння дозволяють вести так званий діалог культур та уникати конфліктів, взаємодіяти й домовлятися з представниками інших народів, переконувати й досягати успіху у вирішенні ділових питань. Враховуючи актуальність зазначеної проблеми, викладачі іноземних мов повинні забезпечити студентам можливість оволодіти вміннями міжкультурної комунікації, запропонувавши практичні способи їх набуття.

Вміння міжкультурного спілкування розвиваються у процесі формування у студентів лінгвосоціокультурної компетенції, що є невід'ємним компонентом іншомовної комунікативної компетенції, яка пронизує увесь процес спілкування між представниками різних культур, навіть тоді, коли його учасники не усвідомлюють цього впливу. У процесі її формування необхідно поєднувати навчання іноземної мови як форми вираження думок і засобу комунікації з оволодінням культурою країни, мова якої вивчається, шляхом засвоєння нормативної поведінки, характерної для носіїв мови в різних комунікативних ситуаціях.

Доведено, що для формування соціокультурної компетенції, наприклад, студентам необхідно мати країнознавчі, лінгвокраїнознавчі, соціолінгвістичні знання та вміння зіставляти мовні засоби з метою й умовами спілкування, уміння організовувати мовленнєве спілкування відповідно до соціальних норм поведінки, уміння використовувати мовні засоби відповідно до національно зумовлених особливостей.